

Esas Sayısı : 2017/102

Karar Sayısı : 2017/88

“... ”

ANAYASAYA AYKIRILIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ:

Anayasanın 2. ve 5. maddelerinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun ve insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimlerine açık olan devlet ifade eder. Hukuk devletinin temel unsuru, bütün devlet güçlerinin ve organlarının, hem yasama, hem yürütme hem de yargının hukuka uygun hareket etmesidir. Bu ilkenin yargı boyutu, Anayasa m. 138 deki; “hakimler anayasaya kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler şeklindeki düzenlemeyle de vurgulanmıştır. Yargısal makamların bu anlamda sorumluluğu usul hukuku düzenlemeleriyle belirlenmiştir. Yargı kararları hakkında, kanun yolları düzenlemeleriyle yargı kararlarının denetlenebilmesi hukuk devletinin bir zorunluluğudur.

Anayasanın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı ve hiçbir mahkemenin görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmayacağına ilişkin ilke de hukuk devletinin olmazsa olmazlarından. Yine Anayasanın 37. maddesindeki hiç kimsenin kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılmaması ve hiç kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulmaması da bu minvalde düzenlemelerdir.

Tüm bu anayasal düzenlemeler ışığında ilk derece mahkemesince verilen kararın istinaf yoluna gitmesi neticesinde verilen bozma kararına karşı direnememesi halinde ilk derece mahkemesince daha evvel yapılan yargılama neticesinde ulaşılan kanaatin aksinin ve netice itibariyle mahkemede oluşan vicdani kanaatin tersi bir uygulama zorunluluğu doğmaktadır. Bu da Anayasa m. 138 de düzenlenen hakimlerin anayasaya kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm vereceklerine ilişkin düzenlemesine aykırılık oluşturacaktır. Diğer taraftan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 284. maddesi düzenlemesinin hak arama özgürlüğünü ve adil yargılanma hakkını sınırlandırıcı ve dolayısıyla yargısal denetimi kısıtlayıcı ve daraltıcı nitelikte olduğu da söylenebilir.

Öte yandan Anayasanın 141/son maddesinde lafzını bulan davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının yargının görevi olduğuna ilişkin düzenleme doğrultusunda bölge adliye mahkemelerince verilen bozma kararlarına direnilememesi sonucunda yeniden yargılama yapılması daha evvel kanaati oluşmuş olan ilk derece mahkemesinde aynı kanaati doğrultusunda verilecek kararın yeniden bölge adliye mahkemesi önüne gitmesi ile yargısal süreç uzayacak gereksiz yargılama gideri yapılmasına neden olacaktır.

Tüm bu nedenlerle olayda uygulanması gereken 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 284. maddesi gereği ilk derece mahkemesince bölge adliye mahkemesi

kararlarına karşı direnilemeyeceği düzenlemesi yukarıda anılan şekilde Anayasaya aykırılık teşkil etmektedir.

4- SONUÇ VE İSTEM:

1- Yukarıda açıklanan nedenlerle, Anayasanın 152. maddesinin birinci fıkrası ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 40. maddesi uyarınca, bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse resen kendisini bu kanıya götüren görüşünü açıklayan karar ile Anayasa Mahkemesine başvurması öngörüldüğünden ve bakılan davada uygulanacak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 284. maddesi kuralının; Anayasanın 2., 5., 9., 36., 37., 138. ve 141. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, anılan düzenlemelerin iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına,

2- Dava dosyasının onaylı bir örneği ile iş bu kararın aslının Anayasa Mahkemesine gönderilmesine,

3- Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar 5 ay süreyle davanın geri bırakılmasına, bu süre içerisinde Anayasa Mahkemesince bir karar verilmemesi halinde, mevcut mevzuat hükümleri ile dosyadaki bilgi ve belgelere göre davanın görülmesine, kararın bir örneğinin taraflara tebliğine,

Yapılan inceleme sonucunda karar verildi.”